

BLENDED INTENSIVE PROGRAMME NA PREŠOVSKÉJ UNIVERZITE. ETNICKÁ A NÁBOŽENSKÁ RÔZNORODOSŤ REGIÓNOV/MIEST V MINULOSTI A DNES II.

Prešov, 20. – 24. apríl 2026

Samuel ŠABAK

V týždni 20. – 24. apríla 2026 sa uskutočnila na Inštitúte histórie Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity (IH FF PU) v Prešove fyzická časť študentskej mobility Blended Intensive Programme (BIP), na ktorú nadviazal virtuálny komponent realizovaný 29. apríla. IH hostil študentov a ich akademický sprievod zo zahraničných univerzít, ktorí pôsobia v rámci pracovísk orientovaných na históriu. Česká republika bola zastúpená Univerzitou Hradec Králové, Univerzitou Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem, Univerzitou Pardubice a Západočeskou univerzitou v Plzni. Z Poľskej republiky dorazili predstavitelia Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej z Krakova.

Témou BIP mobility bola *Etnická a náboženská rôznorodosť regiónov/miest v minulosti a dnes II.*, prezentovaná jednotlivými študentmi. Vybraní účastníci z univerzít (vrátane PU) mali za cieľ predstaviť svoj región/mesto z pohľadu problematiky, ktorá sa týka etnickej či náboženskej diverzity. Zorganizované boli aj prehliadky niektorých lokalít, dokumentujúce túto pestrosť na území východného Slovenska.

Kontaktnou osobou za IH bol doc. PhDr. Peter Koval', PhD. Spolu s internými doktorandkami, najmä s Mgr. Andreou Ferencovou, sprevádzali študentov počas celého BIP. Súčasťou organizácie boli viacerí členovia pedagogického zboru IH.

Týždňový program začal v pondelok privítaním na pôde PU doc. Petrom Kovalom. Následne uvítala študentov riaditeľka IH doc. Mgr. Annamária Kónyová, PhD., a predstavila zahraničným hosťom študijné programy, zameranie a činnosť pracoviska. Po jej vystúpení bol priestor na prezentácie zástupcov zahraničných univerzít. Popoludní bola historická prehliadka mesta Prešov, zameraná predovšetkým na sakrálne stavby rôznych náboženstiev. Garantom odbornej vychádzky bola doc. Mgr. Marcela Domenová, PhD., s ktorou si zahraniční hostia prešli historické centrum mesta a zastavili sa v pamiatkach gréckokatolíckej (Katedrála sv. Jána Krstiteľa, Arcibiskupský úrad a archív), rímskokatolíckej (Konkatedrála sv. Mikuláša) cirkvi a židovskej náboženskej obce (ortodoxná synagóga). Svojím pútavým výkladom doc. Domenová obohatila nielen českých a poľských kolegov, ale aj domácich slovenských študentov.

V utorok bola pripravená konferenčná časť celého BIP-u. Spolu sa tohto dňa aktívne zúčastnili všetci nahlásení študenti vrátane dvoch domácich z PU. Príspevky boli rozdelené celkovo do troch blokov. Kým na českej strane dominovala česko-nemecká otázka a ďalšie pridružené národnostné témy, tak slovenská strana sa výlučne venovala cirkevným dejinám, na poľskej strane boli vyvážené zastúpené oba okruhy. Nechýbala ani diskusia, ktorá poskytla priestor na doplnenie informácií,

ale poukázala aj na rozšírenie a nové možnosti **bádania**. Bola to skvelá príležitosť pre začínajúcich mladých výskumníkov a výskumníčky.

Na tretí deň sa realizovali historické prehliadky pod záštitou Mgr. Petra Harčara, riaditeľa Šarišského múzea v Bardejove. Za IH bola prítomná doc. Mgr. Monika Bizoňová, PhD. Najprv účastníci BIP-u navštívili drevený rímskokatolícky kostol v Hervartove. Druhou zastávkou bolo mesto Bardejov, v ktorom si prezreli Baziliku sv. Egídia a radnicu. Popoludní sa pokračovalo návštevou židovského suburbia, kde bol výklad zabezpečený vlastnou pracovníčkou – absolventkou štúdia dejepisu na IH, Mgr. Ľuboslava Mačejová, DiS.art. Priniesla množstvo zaujímavých poznatkov z dejín židovskej komunity mesta a regiónu.

Vo štvrtok sa uskutočnila exkurzia do dvoch gréckokatolíckych drevených stavieb, ktorými sprevádzal PaedDr. ThLic. Anton Liška, PhD., z Krajského pamiatkového úradu v Prešove. Išlo o Chrám sv. Michala archanjela v Ladomirovej a Chrám sv. Mikuláša v Bodružale. Pri druhom chráme si slovo prevzala miestna sprievodkyňa-cirkevníčka a prihovárala sa návštevníkom v rusínskom dialekte, spomínajúc odborné záležitosti i smutno-zábavné príhody späté s malebným dreveným chrámom. Kolegovia z Česka a Poľska autenticky zažili diverzitu východného Slovenska. Ďalšie kroky účastníkov exkurzie smerovali do mesta Svidník, aby si pozreli areál vojenskej techniky z obdobia druhej svetovej vojny, ako aj skanzen ľudovej architektúry Múzea ukrajinskej kultúry, ktorý priblížil tradičný spôsob života miestneho obyvateľstva. Celodennou súčasťou a odbornou garanciou exkurzie bol aj člen IH doc. Peter Koval'.

Posledný deň fyzického komponentu BIP bol venovaný diskusii. Všetkým zainteresovaným bol vytvorený priestor na komplexné zhodnotenie celého priebehu programu, a to tak z hľadiska odbornej konferencie, ako aj jednotlivých exkurzií v Prešove a jeho širšom okolí. Finálnym zavŕšením a neoddeliteľnou podmienkou absolvovania BIP je aj virtuálny (online) komponent, ktorý sa konal 29. apríla. V rámci neho boli ponúknuté možnosti publikovania študentských príspevkov z konferencie v odborných periodikách IH. Periodikum *Annales historici Presovienses* reprezentovala jeho šéfredaktorka Mgr. Lucia Šteflová, PhD., a internetový časopis *Dejiny* člen redakcie doc. PhDr. Peter Koval', PhD.

Organizačný tím IH získal na celý priebeh BIP veľmi pozitívnu spätnú väzbu, pričom osobitne sa ocenila pripravenosť, množstvo terénnych prehliadok a priateľské prostredie. Študentom a študentkám to prinieslo nové podnety, najmä konferenčný deň, ktorý rozvíjal ich prezentačné a komunikačné zručnosti. Zároveň pri neformálnych večerných stretnutiach mali možnosť nadobudnúť nové spoločenské kontakty.